

ZBRODZIA KATYŃSKA

Zbrodnia Katyńska - tym mianem określa się akt ludobójstwa, dokonany wiosną 1940 roku przez funkcjonariuszy NKWD, na polskich jeńcach wojennych przetrzymywanych w sowieckich obozach zagłady i więzieniach Zachodniej Białorusi i Ukrainy.

5 marca 1940 roku Józef Stalin, na prośbę Ludowego Komisarza Spraw Wewnętrznych ZSRR Ławrientija Berii (notatka nr 794/B), podpisał rozkaz rozstrzelania ponad 8 tysięcy polskich oficerów Wojska Polskiego oraz ponad 6 tysięcy polskich policjantów II RP - jeńców z obozów w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie, a także ponad 11 tysięcy polskich więźniów przetrzymywanych w więzieniach Zachodniej Białorusi i Ukrainy. Na jego podstawie, rozstrzelano ogółem **21.857** jeńców, z tego:

Obóz	KOZIELSK	STAROBIELSK	OSTASZKÓW
Ilość rozstrzelanych	4.421 głównie oficerowie WP	3.820 głównie oficerowie WP	6.311 głównie policjanci
Data rozstrzeliwań	3.04 - 12.05.1940r.	5.04 - 12.05.1940r.	4.04 - 19.05.1940r.
Miejsce mordu	KATYŃ	CHARKÓW	TWER (pochowani w Miednoje)

oraz 7.305 osób w więzieniach Zachodniej Białorusi (3.870 osób) i Ukrainy (3.435 osób).

1 kwietnia 1940 roku łącznie w trzech obozach specjalnych NKWD wzięło 8402 oficerów Wojska Polskiego, 6006 policjantów, 189 strażników więziennych oraz 22 księży. Jedynie 395 z nich ominęła kara śmierci - zostali przewiezieni do obozu juchnowskiego.

Cała akcja likwidacji obozów miała charakter tajny; władze sowieckie chciały za wszelką cenę uniknąć odkrycia prawdy. Jednak już w lutym 1943 roku, po zajęciu przez Niemców Smoleńska, natrafiono na zbiorowe mogiły w lesie katyńskim. W tym samym roku dokonano ekshumacji zwłok polskich jeńców wojennych w Katyniu. Natomiast losy jeńców pomordowanych w Charkowie i Twerze pozostały owiane tajemnicą do 1990 roku, kiedy Prezydent W. Jaruzelski otrzymał w Moskwie kopie dokumentów katyńskich (listy wywozowe i obozowe). Przez prawie pół wieku władze ZSRR utrzymywały, że za zbrodnię katyńską odpowiedzialni są hitlerowcy. Dopiero we wrześniu 1990 roku strona rosyjska rozpoczęła śledztwo w sprawie mordu katyńskiego, które napawało nadzieją na odkrycie prawdy. Trwało ono do marca 2005 roku i - niestety - jego wyniki zostały w większości utajnione. 11 marca 2005 roku Najwyższa Prokuratura Wojskowa Federacji Rosyjskiej oficjalnie oznajmiła, że nie ma podstaw do uznania zbrodni katyńskiej za zbrodnię ludobójstwa.

W 2000 roku w Katyniu, Charkowie i Miednoje otworzono Polskie Cmentarze Wojenne, do których co roku przybywają z pielgrzymką rodziny pomordowanych.

KALENDARIUM ZBRODNI KATYŃSKIEJ

DATA	WYDARZENIE
23.VIII.1939r.	Podpisano pakt zwany Ribbentrop - Mołotow
01.IX.1939r.	Wybuch II Wojny Światowej - agresja Niemiec na Polskę
17.IX.1939r.	Agresja ZSRR na Polskę, bez wypowiedzenia wojny
IX - X.1939r.	Deportacje polskich jeńców wojennych do sowieckich obozów
09 - 10.II.1940r.	Pierwsza wielka wywózka Polaków w głąb ZSRR (ok. 220 tys.)
05.III.1940r.	Decyzja o rozstrzelaniu polskich jeńców wojennych - (Stalin)
03 - 05.IV.1940r.	Początek rozstrzeliwań w lesie katyńskim, Twerze i Charkowie
12 - 13.IV.1940r.	Druga wielka wywózka Polaków - rodzin oficerów i policjantów (ok.320 tys.)
19.V. 1940r.	Koniec rozstrzeliwań jeńców Kozielska, Starobielska i Ostaszkowa
IV - V.1940r.	Eksterminacja polskich jeńców na Ukrainie i Białorusi
22.VI.1941r.	Początek wojny między Rzeszą Niemiecką a ZSRR
II.1943r.	Odkrycie przez Niemców masowych mogił w Katyniu
III - IV.1943r.	Ekshumacja jeńców Kozielska w Katyniu
14.IV.1990r.	Gen. W. Jaruzelski otrzymał kopie części dokumentów katyńskich od M. Gorbaczowa
XI.1990r. - III.2005r.	Śledztwo rosyjskie w sprawie zbrodni katyńskiej (wyniki utajniono)
05.XI.1990r.	Powstanie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Rodzina Policyjna 1939 r. w Katowicach
25.VII - 09.VIII.1991r.	Ekshumacja jeńców Starobielska w Charkowie
15 - 31.VIII.1991r.	Ekshumacja jeńców Ostaszkowa w Miednoje
14.X.1992r.	Prezydent B. Jelcyn przekazał L. Wałęsie kopię rozkazu Stalina z 5.III.1940 r.
17.VI. - 2.IX. 2000r.	Otwarcie Polskich Cmentarzy Wojennych w Katyniu, Charkowie i Miednoje
05.X.2007r.	Prezydent L. Kaczyński awansował pośmiertnie ofiary Zbrodni Katyńskiej
13.IV.	Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej

KOZIELSK – KATYŃ

Obóz jeniecki w Kozielsku, w którym przetrzymywano w 1940 roku ponad 4,5 tysiąca polskich jeńców - **oficerów Wojska Polskiego**, zlokalizowany był w budynkach poklasztornych ok. 250 km na południowy wschód od Smoleńska. Likwidacja obozu rozpoczęła się 3 kwietnia 1940 roku. Codziennie, do 14 maja tegoż roku, jeńców przewożono z obozu drogą kolejową do stacji Gniazdowo, skąd autobusami byli transportowani na miejsce zbrodni - lasu katyńskiego. Tam, po uprzednim związaniu rąk z tyłu i zarzuceniu płaszczu na głowę ofiary, funkcjonariusze NKWD strzelali w tył czaszki z pistoletów marki Walther. Zwłoki ofiar spoczywają w 8 mogiłach zbiorowych (4421 ciał).

28 lipca 2000 roku na miejscu kaźni, otwarto Polski Cmentarz Wojenny.

STAROBIELSK – CHARKÓW

Obóz jeniecki w Starobielsku był położony ok. 230 km na południowy wschód od Charkowa. Mieścił się na terenie byłego klasztoru. 1 kwietnia 1940 roku przetrzymywano w nim 3895 polskich jeńców - **oficerów Wojska Polskiego**. Od 5 kwietnia do 12 maja 1940 roku jeńców wywożono (transportem kolejowym) na egzekucję do Charkowa. Tam, w więzieniu NKWD, wiązano jeńcom ręce z tyłu, po czym strzałem w tył głowy odbierano im życie. Ciała (3820), z zawiązanymi na głowie płaszczami, były wywożone w nocy do zbiorowych mogił w kompleksie leśnym pod Charkowem, ok. 1,5 km od wsi Piatichatki.

17 czerwca 2000 roku otwarto i poświęcono Cmentarz Ofiar Totalitaryzmu.

OSTASZKÓW – TWER – MIEDNOJE

Obóz jeniecki w Ostaszkowie, położony ok. 250 km na północny zachód od Tweru, był największym obozem specjalnym, podległym Zarządowi ds. Jeńców Wojennych NKWD. Położony na wyspie Stołbnyj jeziora Seliger, w zabudowaniach poklasztornych, przeznaczony był do przetrzymywania **polskich funkcjonariuszy Policji Państwowej i Policji Województwa Śląskiego**. Akcja rozładowania obozu, czyli wymordowania jeńców, rozpoczęła się 4 kwietnia 1940 roku i trwała do 19 maja tegoż roku. Z Ostaszkowa byli transportowani koleją do siedziby NKWD w Kalininie (obecnie Twer), gdzie w piwnicach budynku, po uprzednim sprawdzeniu tożsamości, wykonywano egzekucję poprzez strzał w potylicę (pistoletem Walther). Następnie okręcano głowy płaszczami. Zwłoki wynoszono do ciężarówek, którymi wywożono je do lasu nieopodal wsi Miednoje (ok. 30 km od Tweru). Na obszarze o łącznej powierzchni 1,7 ha, podczas prac ekshumacyjnych w 1991 roku, zlokalizowano 25 masowych mogił, w których spoczywają szczątki 6311 jeńców obozuostaszkowskiego. **Na terenie tym 2 września 2000 roku został otwarty Polski Cmentarz Wojenny**. W jego centrum - podobnie jak w Katyniu i Charkowie - znajduje się ołtarz i tablica z nazwiskami pomordowanych. Na mogiłach zostały ustawione 8-metrowe żeliwne krzyże. Wokół cmentarza biegnie aleja, wzdłuż której umieszczono tabliczki inskrypcyjne z danymi osobowymi zamordowanych policjantów.

WWW.OSRP1939.POLICJA.KATOWICE.PL